

PERANAN KERAJAAN NEGERI DALAM PERKEMBANGAN PERNIAGAAN ORANG CINA DI PULAU PINANG, 1957-1970

***(THE ROLE OF THE STATE GOVERNMENT IN DEVELOPMENT
OF CHINESE BUSINESS IN PENANG, 1957-1970)***

Tan Soon Chin & Adnan Jusoh

Abstrak

Artikel ini memfokuskan kepada perniagaan orang Cina di Pulau Pinang pada tempoh 1957-1970. Dasar kerajaan negeri dikemukakan di sini sebagai penyumbang utama kepada perkembangan perniagaan orang Cina di Pulau Pinang. Dasar yang dijalankan dilihat sebagai galakan kepada orang Cina untuk berkecimpung dalam bidang perniagaan. Dalam hal ini sejauh mana dasar kerajaan negeri Pulau Pinang membolehkan orang Cina di Pulau Pinang mengembangkan dan mempertahankan perniagaan warisan mereka. Kajian ini menggunakan kaedah kualitatif dengan membuat analisis terhadap sumber primer dan sekunder yang terdapat di perpustakaan, Arkib cawangan negeri Pulau Pinang dan rumah Persatuan Cina Pulau Pinang. Hasil kajian mendapati dasar kerajaan negeri seperti pengecualian cukai, kelulusan tanah untuk industri, pemberian lesen perniagaan, bantuan kewangan dan pembangunan kemudahan setempat telah memainkan peranan penting dalam mengembangkan perniagaan orang Cina. Selain itu, rancangan pembangunan Pulau Pinang seperti "Penang Master Plan" turut memajukan perdagangan entrepot dan seterusnya membawa kemajuan terhadap ekonomi negeri. Kesemua insentif ini telah menggalakkan orang Cina lebih bergiat aktif dalam bidang perniagaan dan secara tidak langsung menyumbang kepada peningkatan pendapatan negeri. Kesimpulannya, pelbagai dasar dan usaha yang dijalankan oleh kerajaan negeri telah memberi peluang besar kepada orang Cina di Pulau Pinang untuk mengasaskan kejayaan mereka dalam bidang perniagaan secara berterusan daripada masa ke masa pada tempoh tersebut.

Kata kunci: Perniagaan, Orang Cina, Pulau Pinang, Peranan, Dasar kerajaan

Abstract

This article focuses on Chinese business in Penang during the period of 1957-1970. State government policies are presented here as a major contributor to Chinese business development in Penang. The policy encouraging the Chinese to involve in business. Debated here how the Penang state government policies enable Chinese in Penang to develop and defend their business legacy. This study uses qualitative methods by analysing the primary and secondary sources available at the libraries, the Penang State Branch Achieve and the Penang Chinese Association. Results of the study shows that state government policies such as tax exemptions, land approvals for industry purpose, business licensing, financial assistance and local facilities development have played an important

role in expanding the Chinese business. In addition, Penang's development plans, such as the "Penang Master Plan", also promote entrepot trade and further progress towards the state's economy. All these incentives have encouraged the Chinese to be more active in the business field and indirectly contribute to the increasing of state revenue. In conclusion, the various policies and efforts undertaken by the state government have provided a great opportunity for the Chinese in Penang to establish their success in the field of business continuously from time to time during that period.

Keywords: *Business, Chinese, Penang, Role, Government policy*

PENGENALAN

Perniagaan orang Cina di Pulau Pinang mempunyai susur galur yang tersendiri. Perkembangannya telah memainkan peranan penting dan menyumbang kepada pembangunan di Pulau Pinang sejak dahulu lagi. Impian orang Cina untuk memulakan perniagaan telah bermula dari zaman pembukaan Pulau Pinang dan diteruskan dengan lebih rancak selepas Tanah Melayu mencapai kemerdekaan. Selain itu, pembentukan persekutuan Malaysia pada tahun 1963 menyebabkan perdagangan entrepot di Pulau Pinang menjana 15% ke 20% daripada keseluruhan perdagangan asing (Ooi Jin Bee 1976). Pembangunan ekonomi moden selepas merdeka terutamanya pada tahun 70 hingga 80-an turut memberi kesan kepada ekonomi orang Cina di mana kerajaan memperuntukkan wang bagi mendirikan kilang-kilang perniagaan dan perindustrian (Laporan Bulanan September 1971). Oleh itu, perniagaan orang Cina yang pada asalnya diusahakan secara kecil-kecilan telah berubah kepada perniagaan yang berbentuk sederhana besar. Perubahan ini secara tidak langsung telah mewujudkan ekonomi yang lebih pelbagai termasuk perniagaan kecil, perindustrian dan perniagaan korporat. Selain itu, perniagaan juga menjadi teras utama kepada pekerjaan orang Cina khususnya dalam bidang peruncitan dan industri penghasilan makanan selepas negara kita mencapai kemerdekaan.

Seterusnya, sifat peribadi orang Cina yang mempunyai komitmen tinggi turut mendorong mereka memulakan perniagaan masing-masing. Kita harus sedar bukan semua orang Cina mampu memulakan perniagaan. Hanya mereka yang mempunyai modal dan kemahiran boleh memulakan kerjaya dalam bidang ini. Selain itu, latar belakang keluarga orang Cina juga membuka peluang kepada mereka untuk berniaga. Hal ini kerana suasana dan peluang berniaga yang sedia wujud dalam keluarga memberi penawaran yang lebih baik berbanding kerja makan gaji dengan orang lain (Chin Yee Whah 2003). Sepanjang menjalankan perniagaan, mustahil seseorang peniaga tidak menghadapi sebarang cabaran dan rintangan. Seseorang individu yang melibatkan diri dalam perniagaan mungkin berjaya namun pada masa yang sama, bidang ini mungkin membawa kepada kegagalan. Oleh itu, sebahagian daripada mereka memilih untuk mewariskan perniagaan kepada pihak ketiga untuk mengekalkan perniagaan yang diwarisi.

LATAR BELAKANG

Ekonomi Pulau Pinang pada tempoh 1957 hingga 1970 dipengaruhi oleh dasar kerajaan daripada semasa ke semasa. Pada waktu ini, Pulau Pinang berada di bawah pentadbiran Wong Pow Nee yang bertindak sebagai Ketua Menteri dan beliau adalah ahli Persatuan Cina Malaysia (MCA). Sementara itu, kerajaan pusat di peringkat Persekutuan pula berada di bawah pentadbiran Tunku Abdul Rahman selaku Perdana Menteri yang mengetuai Parti PERIKATAN. Wong Sebagai pentadbir barisan hadapan telah mentadbir Pulau Pinang dari tempoh 1957 hingga 1969 dan kemudian mengundurkan diri daripada dunia politik setelah kalah dalam pilihan raya pada tahun 1969. Jawatan Ketua Menteri Pulau Pinang kemudian disandang oleh Tun Dr. Lim Chong Eu pada 19 Mei 1969.



Foto 1. Wong Pow Nee, Ketua Menteri Pulau Pinang 1957-1969

Sumber: Dewan Perniagaan Cina Pulau Pinang

Pada peringkat awal kemerdekaan didapati perkembangan ekonomi masih dalam keadaan tidak menentu ekoran pertukaran kerajaan yang memerintah. Kerajaan perlu mengambil kira pelbagai aspek sewaktu merangka strategi atau polisi dalam pentadbiran lebih-lebih lagi jika ia melibatkan aspek ekonomi. Secara umumnya, strategi yang dijalankan oleh kerajaan iaitu mengadakan persekitaran ekonomi *Laissez faire* di mana orang bukan Melayu boleh meneruskan dan mengembangkan perniagaan mereka dalam bidang perlombongan bijih timah, perkhidmatan dan perdagangan. Kerajaan mengekalkan kuasa politik di bawah kawalan orang Melayu manakala orang Cina digalakkan untuk meneruskan aktiviti perniagaan mereka (Navaratnam 1997). Lebih kurang tiga suku perniagaan kecil dan perniagaan tidak rasmi dijalankan oleh orang Cina pada tahun 1957. Penglibatan mereka dalam bidang perniagaan dilihat telah mendominasi bidang ekonomi negara.

Tempoh 1961 hingga 1965 juga dilaksanakan rancangan pembangunan lima tahun di peringkat kerajaan pusat yang memberi fokus terhadap pembangunan kemudahan awam di kawasan luar bandar, rancangan pembangunan industri dan pembangunan pertanian. Rancangan Malaysia Pertama yang dilaksanakan dari tempoh 1966 hingga 1970 bertujuan meningkatkan hasil pengeluaran pelbagai sektor serta mewujudkan peluang pekerjaan kepada penduduk. Jadi, Wong Pow Nee selaku Ketua Menteri turut memainkan peranan dengan menggabungkan rancangan pembangunan negeri Pulau Pinang dengan kerajaan Persekutuan dengan harapan rancangan pembangunan negara dapat dijalankan dengan berkesan dan lancar (Koay 2013). Wong juga menyokong dasar pemerintahan Tunku kerana secara peribadinya mereka mempunyai hubungan yang akrab.

Selain itu, Abdul Rahman Abdul Aziz, Ahmad Zaharuddin Sani Ahmad Sabri dan Muhamed Nor Azman Nordin (2014) bersetuju bahawa kompromi antara pemimpin negara sedikit sebanyak telah memberi kesan kepada sistem ekonomi *Laissez faire* pada tahun 1957 hingga 1969 kerana kerajaan pada tempoh tersebut kurang campur tangan dalam perniagaan orang Cina dan Eropah. C.M. Turnbull dalam penulisannya mengakui bahawa Negeri-negeri Selat telah menyediakan latar belakang untuk kekayaan ekonomi, pentadbiran *Laissez faire*, perdagangan bebas, dan polisi migrasi

terbuka sehingga menggalakkan pertumbuhan campuran etnik (Turnbull 2009). Walau bagaimanapun, polisi ekonomi *Laissez faire* yang diperkenalkan oleh British pada zaman kolonial tidak berkekalan selepas merdeka kerana ketidaksemaan monopoli ekonomi antara kaum akhirnya mencetuskan peristiwa 13 Mei 1969 (Jean De Bernardi 2009).

Perniagaan orang Cina serba sedikit terjejas selepas peristiwa 13 Mei 1969 namun sesetengah perniagaan Cina masih dijalankan dengan lancar. Kejayaan perniagaan orang Cina bukan sahaja bergantung pada faktor luaran seperti faktor modal, kemahiran, mempunyai pewaris, namun juga bergantung pada faktor lain seperti jaringan perniagaan dan penghasilan produk. Kesemua faktor ini tidak cukup untuk membolehkan sesebuah perniagaan mencapai kejayaan kerana dasar kerajaan negeri yang diperkenalkan turut memainkan peranan penting untuk menentukan kejayaan seseorang peniaga. Jadi perbincangan seterusnya akan tertumpu terhadap dasar yang diperkenalkan oleh kerajaan Pulau Pinang bagi membantu peniaga Cina mengembangkan dan mempertahankan perniagaan mereka.

PERANAN KERAJAAN NEGERI

Pada waktu awal selepas negara mencapai kemerdekaan, pentadbiran kerajaan negeri diketuai oleh Wong Pow Nee setelah berjaya memenangi pilihan umum pada tahun 1955. Perkembangan perniagaan Orang Cina di Pulau Pinang pada tempoh 1957 hingga 1970 memang tidak dapat dipisahkan dengan persepsi bahawa wujudnya peranan kerajaan negeri. Hal ini kerana pemimpin perniagaan sering mempunyai hubungan rapat dengan penggubal dasar secara peribadinya (White 2004). Jadi, rangkaian dengan pihak pentadbir telah menyumbang kepada kejayaan perniagaan orang Cina di Pulau Pinang kerana dasar dan usaha kerajaan negeri yang diperkenalkan dilihat sebagai kerjasama antara pentadbir tempatan dengan peniaga Cina. Hubungan dua hala ini telah memberikan faedah kepada negeri Pulau Pinang di mana mereka bekerjasama untuk membangunkan ekonomi negeri.

Pengecualian Cukai

Negeri Pulau Pinang mempunyai dasar tersendiri apabila mereka menetapkan sesetengah barangan yang diimport ke negeri tersebut tidak dikenakan sebarang cukai. Barangan seperti daging, susu, mentega, keju, gandum, beras, tepung gandum, garam biasa, pokok yang dicantas, petroleum mentah, lemak haiwan, kertas akhbar, tiub dan paip tidak dikenakan sebarang cukai (PSUN/PP13450, Arkib Pulau Pinang). Barangan yang diimport dari Pulau Pinang ke seberang tidak akan dikenakan cukai tambahan kerana telah dibayar duti kepada Pulau Pinang. Perkara ini sememangnya membantu para peniaga Cina di mana mereka tidak perlu membayar cukai tambahan dan menjimatkan kos. Tambahan pula, dasar ini juga memudahkan mereka mendapatkan bahan mentah bagi menghasilkan pelbagai produk.

Seterusnya, mesyuarat majlis perbandaran turut membincangkan bahawa tiada cukai tambahan dikenakan terhadap ikan yang terdapat di bot yang berdaftar dalam Kerajaan Persekutuan atau kawasan lain (Discussion in Executive Council Meeting on 25th Jan 1967). Langkah pencegahan akan diambil sekiranya terdapat bukti yang menunjukkan ikan-ikan ini dipindahkan daripada bot asing ke bot tempatan. Industri Perikanan dan sumber perikanan di pesisir laut telah memberi peluang bagi pembangunan negeri. Pulau Pinang yang dibantu oleh kerajaan Perancis telah melakukan kajian untuk menubuhkan pelabuhan bot kecil dan pelabuhan perikanan laut dalam negeri (Penang Master Plan). Selain itu, Pulau Pinang juga telah menubuhkan *Fisheries Training Centre* bagi membangunkan export produk perikanan. Kemudian, mulai 30 Julai 1970, botol-botol kosong sos yang dahulunya dibenarkan diimport tanpa cukai telah dikenakan cukai apabila diimport ke Butterworth. Walaupun begitu, syarikat boleh menuntut pengecualian cukai sewaktu hendak mengeksport botol dan mengimport semula botol kosong tersebut. Pengecualian cukai boleh dimohon melalui borang kastam No.4 bawah perkara 31, Custom Duties (Exemption) Order, 1959 (PSUK/PP/4875/BAH 547. Ref: Pg. 31151/52/53. KEPP/SP/0022/C/(66).

Dasar-dasar kerajaan negeri yang diwujudkan daripada semasa ke semasa telah membolehkan peniaga Cina di Pulau Pinang menjalankan perniagaan dengan sistematik dan teratur. Selain itu, satu rombakan dasar telah dijalankan pada tahun 1971 untuk memberikan pengecualian cukai kepada industri berdasarkan jumlah pekerja yang diambil dan seterusnya telah merangsangkan pengambilan buruh yang banyak ke arah pengeluaran yang lebih besar (Anuwar Ali et al. 1998). Pengecualian cukai bukan sahaja membantu menjimatkan kos dan meringankan beban para peniaga namun ia juga menggalakkan masyarakat untuk berkecimpung dalam bidang perniagaan secara aktif dan seterusnya memajukan ekonomi negeri tersebut.

Kelulusan Tanah Untuk Industri

Kerajaan negeri dan kerajaan Persekutuan juga berpendapat bahawa Mak Mandin paling sesuai dijadikan kawasan industri. Tanah-tanah di kawasan kilang hanya bagi kegunaan industri sahaja. Kemudahan yang ditawarkan oleh kawasan industri Mak Mandin juga menggalakkan para peniaga mendirikan kilang di situ.



Foto 2. Pas menduduki Pulau Pinang (milik Soon Kay Nam-Peniaga Tauhudi Butterworth)
Sumber: Koleksi peribadi Sun Hock Khee

Dalam Jadual 1 berikut, terdapat data yang menunjukkan kerajaan negeri telah meluluskan keluasan tanah yang berbeza mulai tahun 1964 hingga 1970. Tanah yang diluluskan mengalami pola naik turun daripada tahun 1964 hingga 1970. Keluasan tanah yang diluluskan paling tinggi pada tahun 1967 iaitu sebanyak 52.75 ekar manakala paling rendah pada tahun 1966 iaitu dua ekar sahaja. Selain itu, premium yang telah dikutip adalah paling tinggi pada tahun 1970 iaitu sebanyak \$818,075.90 dan paling rendah pada tahun 1965 iaitu \$47,970.20.

Jadual 1. Keluasan Tanah Dan Premium Yang Dikutip Dari Tahun 1964 hingga 1970

Tahun	Anggaran keluasan yang telah diluluskan (ekar)	Premium yang telah dikutip (\$)
1964	28.75	190,096.00
1965	6.5	47,970.20
1966	2	475,885.65
1967	52.75	296,106.75
1968	14.5	337,501.00
1969	3	294,575.40
1970	13.25	818,075.90

Sumber: Laporan Kemajuan Pembangunan Kilang-Kilang Di Kawasan Perusahaan Mak Mandin, Butterworth. PSUK/PP/2681/BAH.117. Reference: Bil. PTB/A/050(13).

Kemudahan air dan elektrik turut disediakan di mana kadar yang dikenakan bagi air ialah \$1.25 per 100 gelen manakala kadar yang dikenakan bagi elektrik ialah 9.5 sen per unit (PSUK/PP/2681/BAH.1. Ref: (35) In PG. SEC/2681/Pt. (1). Premium bayaran bagi kawasan pembangunan ialah \$21,562 per ekar atau 50 sen per kaki. Sebaliknya, premium bagi kawasan kurang membangun adalah \$10,781 atau 25 sen per kaki. Insentif yang diberikan oleh kerajaan telah menggalakkan peniaga untuk mendirikan kilang di situ. Sebagai contoh, Lee Seng Keok dari Lee Rubber Co. Ltd telah memohon untuk membina sebuah kilang biskut di kawasan industri Mak Mandin. Kawasan yang diperlukan untuk mendirikan kilang tersebut adalah seluas 5 ekar - 217,800 kaki (PSUK/PP/2681/BAH.1).

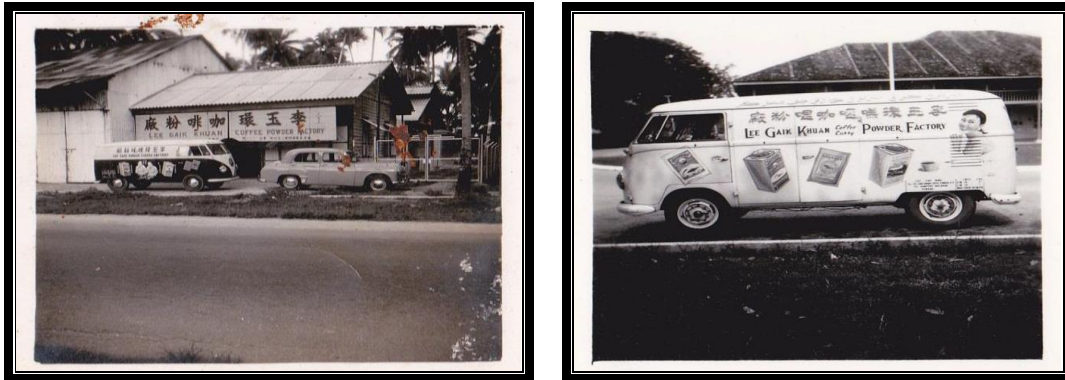


Foto 3. Kilang Lee Gaik Khuan di Permatang Pauh pada tahun 1950-an dan van yang digunakan untuk menghantar barang yang dijual kepada pelanggan

Sumber: Koleksi peribadi Lee Guak Khuan Coffee Powder & Flour Mill Sdn. Bhd.

Tambahan pula, kadar sewaan tahunan bagi kawasan industri ialah \$431 per ekar dan percuma bagi pendaftaran kilang. Sesiapa yang ingin memohon tanah industri hendaklah membayar deposit 10% daripada premium bagi keluasan ekar yang diperlukan (PG.SEC/2681/13). Sebagai contoh, jika dua ekar tanah membangun diperlukan, deposit yang dibayar adalah \$4,312. Sebarang permohonan tidak dilayan sekiranya pemohon tidak memberikan deposit. Apabila permohonan tanah industri diluluskan, pemohon hendaklah membayar lagi sebanyak 10% deposit (PSUK/PP/2681/BAH.1. Ref: PG. SEC/2681/Pt.(1). Kerajaan juga telah menempatkan industri yang berbau di suatu kawasan supaya tidak memberi kesan terhadap kilang pemprosesan makanan.

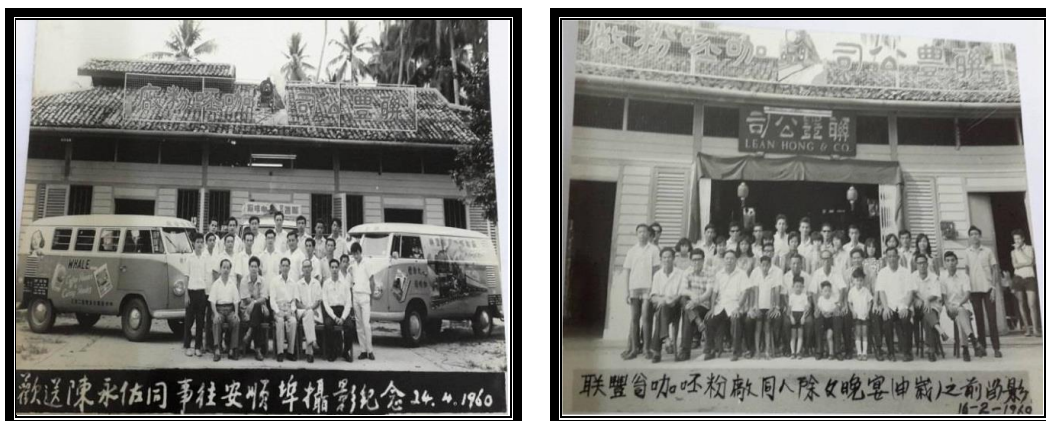


Foto 4. Pekerja Lenhon Kilang Kopi pada tahun 1960 dan 1969

Sumber: Koleksi peribadi Lenhon Kilang Kopi Sdn. Bhd.

Pemberian Lesen Perniagaan

Seterusnya, wujud perundangan di bandar Butterworth bagi penjaja bergerak. Penjaja bergerak mengikut perundangan pada tahun 1957 bermaksud sesiapa yang mempunyai atau tidak mempunyai kenderaan seperti kereta sorong, basikal, basikal beroda tiga dan bergerak daripada satu tempat ke tempat lain atau ke rumah orang lain untuk menjual makanan, minuman, atau apa-apa jenis barangan (Government of Penang Gazette, Volume 10-1957, No 6, Vol X. NO. (N.S.)74). Selain itu, Jadual 2 menunjukkan bayaran sebanyak \$60 dikenakan setahun bagi penjaja yang menggunakan kenderaan bergerak mekanikal. Penjaja yang menggunakan kereta sorong dikehendaki membayar \$24 sebagai cukai manakala peniaga bakeri dan kedai makan dikehendaki membayar \$24 bagi mendapatkan lesen perniagaan (Government of Penang Gazette, Volume 10-1957, No 5, Vol X).

Jadual 2. Cadangan kadar cukai dan bayaran lesen pada 1957, Seksyen 46(1)(e)

(A)	Cukai Kereta Sorong Penjaja	Bayaran Setahun (\$)
1	Cukai	24.00
2	Pendaftaran	1.00
(B)	Bayaran Lesen	
1	Bakeri dan kedai masakan	24.00
2	Kedai makan dan kedai kopi	30.00
3	Penjaja	
	a. Jika barangan diangkat oleh tangan atau kayu	12.00
	b. Jika basikal digunakan	18.00
	c. Jika basikal beroda tiga dan kereta sorong digunakan	24.00
4	Gerai Pasar (Pasar Awam atau Swasta)	8.00 satu gerai
5	Gerai Jalanan	60.00

Sumber: Government of Penang Gazette, Volume 10(5), 7 March 1957, hlm. 6 dan 8.

Bayaran cukai dan pelesenan telah dimasukkan ke dalam akaun Majlis Perbandaran Butterworth sebagai pendapatan negeri. Jadual 3 menunjukkan pada tahun 1957, cukai yang dikumpul bagi pelesenan penjaja adalah sebanyak \$4,500 dan kedai makan dan kedai kopi telah mengumpul sebanyak \$3,500.

Jadual 3. Akaun am anggaran cukai Majlis Perbandaran Butterworth, 1957, Seksyen 46 (1) (a)

No	Lesen	Anggaran 1957 (\$)
1	Iklan	1,400
2	Bakeri dan kedai masakan	550
3	Rumah tumpangan	30
4	Mercun, mancis dan karbida	650
5	Berbahaya, tidak sihat dan perdagangan ofensif	1,600
6	Pendaftaran anjing	4,000
7	Kedai makan dan kedai kopi	3,500
8	Penjaja	4,500
9	Kandang babi	150
10	Tempat hiburan awam	250
11	Pasar swasta	40
12	Rumah sembelih	50
13	Gerai jalanan	4,000
14	Pengayuh beca beroda tiga	120
15	Pelbagai	430
Jumlah		21,270

Sumber: Government of Penang Gazette, Volume 10(5), 7 March 1957, hlm. 2.

Bayaran cukai yang dikenakan oleh Majlis Perbandaran turut meningkat sejarah dengan perubahan masa. Kuasa yang diberikan di bawah Seksyen 82(1) dan 83(1) Undang-undang Perbandaran (Bab 133) telah menetapkan cukai akan dikenakan bagi tahun 1969 terhadap semua kenaikan, kereta, gerabak, beca, basikal roda tiga dan anjing-anjing yang disimpan atau digunakan dalam kawasan bandar raya (Warta Kerajaan Negeri Pulau Pinang, Jilid 13 No. 1-26). Jadual 4 menunjukkan kereta penjaja dikehendaki membayar cukai sebanyak \$32 setiap tahun mulai tahun 1969. Selain itu, kereta gerai (kereta penjaja) yang digunakan untuk membawa barang-barang daripada gerai yang berlesen dikenakan cukai sebanyak \$24 setahun.

Jadual 4. Bayaran cukai bagi semua kenderaan dan anjing di kawasan Bandar Raya George Town pada tahun 1969

No	Perkara	Bayaran (\$)
1	Kenaikan yang bersepering (dua atau empat roda)	12
2	Kereta Tarek selain daripada kereta penjaja tanpa tayar getah	30
3	Kereta Tarek selain daripada kereta penjaja dengan tayar getah	12
4	Kereta penjaja	32
5	Kereta gerai (Kereta penjaja) yang digunakan untuk membawa barang-barang dari dan ke gerai yang berlesen	24
6	Kereta tanpa tayar yang berudara ditarik oleh sebarang perihai kuda atau lembu	24
7	Kereta dengan tayar yang berudara ditarik oleh sebarang perihai kuda atau lembu	12
8	Beca (termasuk langcha) tidak didaftarkan di bawah Bahagian XIII Undang-undang Perbandaran	30
9	Basikal Roda Tiga	24
10	Anjing atau anjing betina	5

Sumber: Warta Kerajaan Negeri Pulau Pinang, Jilid 13 No. 1 Januari-Disember 1969. Ref. E. 368. Majlis Bandar Raya George Town, Pulau Pinang, Belanjawan Tahun 1969, Bayaran, Cukai dan Biaya Tahun 1969 [Seksyen 46 (1)(c)].

Seterusnya, Jadual 5 menunjukkan bayaran bagi peniaga tanpa gerai dan dengan gerai pada tahun 1969 di daerah tengah dan Seberang Perai. Jumlah bayaran bagi kedua-dua kategori ini adalah berbeza mengikut kawasan dan tempat. Peniaga yang mempunyai gerai dalam kawasan daerah tengah dan Seberang Perai dikenakan bayaran \$30 setahun manakala mereka yang berniaga tanpa gerai di kawasan luar hanya perlu membayar \$15 (Warta Kerajaan Negeri Pulau Pinang, Jilid 13 No. 6). Bayaran tersebut adalah lebih murah berbanding dengan bayaran peniaga tanpa gerai dan dengan gerai dalam kawasan pekan Bukit Mertajam.

Jadual 5. Bayaran bagi peniaga tanpa gerai dan dengan gerai pada tahun 1969 di Daerah Tengah dan Seberang Perai

A) Dalam kawasan Pekan Bukit Mertajam		Bayaran setahun (\$)
i)	Tanpa gerai atau gerai-gerai	30
ii)	Dengan gerai atau gerai-gerai	60
B) Dalam kawasan perkampungan yang di-gazet		
iii)	Tanpa gerai atau gerai-gerai	20
iv)	Dengan gerai atau gerai-gerai	40
C) Dalam kawasan Majlis luar daripada (A) dan (B) di atas:		
v)	Tanpa gerai atau gerai-gerai	15
vi)	Dengan gerai atau gerai-gerai	30

Sumber: Warta Kerajaan Negeri Pulau Pinang, Jilid 13 No. 6, 20 Mac 1969. No. 46. Undang-Undang Kecil Kedai Makanan (Pindaan), 1969 Majlis Daerah Tengah, Seberang Perai. Hlm. 49-50)

Bantuan Kewangan

Dasar kerajaan Pulau Pinang juga memberikan bantuan kewangan kepada peniaga Cina bagi mereka yang memulakan perniagaan. Mereka yang ingin mendapatkan pinjaman kewangan daripada pejabat RIDA di Pulau Pinang hendaklah mengemukakan beberapa maklumat seperti cagaran yang diberi kepada RIDA, aset yang dimiliki dan latar belakang peminjam sama ada mereka merupakan warga negara Persekutuan ataupun tidak (RIDA PENANG 6/59. Ref: In RIDA/PG/6/59). Sebagai contoh, Tan Lai Seng sebagai tuan kepada kedai buah-buahan dan kontraktor “Red Earth” telah memohon pinjaman kewangan sebanyak \$3000.00 daripada RIDA Pulau Pinang untuk menjalankan perniagaan buah-buahan dalam skala besar (RIDA PENANG 6/59. Ref: In RIDA/PG/6/59). Tan bercadang untuk membayar balik pinjaman kewangan tersebut pada setiap bulan mengikut peraturan yang ditetapkan oleh RIDA. Selain itu, Tan Hun Keng yang berhasrat untuk mengembangkan perniagaan kedai bakeri telah menawarkan rumah kedainya sebagai cagaran kepada RIDA (RIDA PENANG 14/59). Cagaran tersebut ditolak dan RIDA membalas bahawa jika Tan Hun Keng dapat menawarkan sebidang tanah sebagai cagaran, permohonan kewangan sebanyak \$3000 mungkin dapat diluluskan (RIDA PENANG 14/59).

Oleh itu, RIDA Pulau Pinang dilihat berperanan untuk memberikan bantuan kewangan kepada peniaga Cina di negeri tersebut untuk mengembangkan perniagaan. Mereka dikehendaki menawarkan tanah sebagai cagaran bagi mendapatkan pinjaman kewangan. Cagaran dapat membantu menyokong sesuatu permohonan pinjaman kerana aset yang dicagarkan itu menjadi galang ganti sekiranya sesuatu pinjaman gagal dilunaskan (Ahmad Sazmy Abd Aziz 2007). Sumbangan RIDA secara tidak langsung telah membantu peniaga Cina di Pulau Pinang untuk berjaya mengembangkan perniagaan dan seterusnya mengekalkan perniagaan yang dijalankan secara turun-temurun.



Foto 5. Serbuk kopi Lenhon dan kenderaan yang digunakan untuk penghantaran serbuk kopi kepada pelanggan

Sumber: Koleksi peribadi Lenhon Kilang Kopi Sdn. Bhd.

Pembangunan Kemudahan Setempat

Seterusnya, pembangunan kemudahan juga mempergiatkan pembangunan ekonomi dan perniagaan di Pulau Pinang. Kerajaan telah memberikan peruntukan sebanyak \$300,000 bagi menyambung kerja pendalaman dermaga air di Butterworth (Penang Port Commission Development Estimates 1967. KP/SPPP/47/67. Ref: (17). Hal ini kerana pembangunan pelabuhan Pulau Pinang adalah perlahan dan hanya sedikit kemudahan-kemudahan fizikal dibangunkan sebelum tahun 1965

(Suruhanjaya Pelabuhan Pulau Pinang 1981). Jadi, dermaga air diperdalamkan untuk tujuan pembangunan ekonomi serta meningkatkan kemudahan import dan eksport barangan.

Selain itu, kementerian pengangkutan juga tidak ada bantahan terhadap penggunaan \$950,000 daripada \$6.15 juta yang diperuntukkan untuk pemerolehan tanah bagi kegunaan projek ini (Penang Port Commission Development Estimates 1967. KP/SPPP/47/67. Ref: (21). Anggaran bagi projek ini berdasarkan *Commission's Consulting Engineer's Report* ialah sebanyak \$57.3 juta di mana \$28 juta dipinjamkan oleh kerajaan Malaysia, \$16.3 juta diambil daripada kerajaan Jerman melalui pinjaman kepada kerajaan dan \$13 juta dan yang selebihnya telah disediakan oleh sumber dalaman suruhanjaya (Penang Port Commission Development Estimates 1967. KP/SPPP/47/67).

Selain itu, perkhidmatan perbankan telah wujud di Pulau Pinang pada tahun 1957. Sebanyak 73 bank telah diwujudkan dan 48 daripadanya merupakan bank asing. Pada tempoh itu, tiada bank pusat dan hanya ada peraturan yang ditetapkan untuk mengawal aktiviti bank komersial. Pada peringkat awal pembangunan, kebanyakan bank tempatan memberikan pinjaman kepada peniaga berdasarkan jaminan persendirian atau berasaskan hubungan peribadi. Jadual 6 menunjukkan sebanyak 279.3 juta telah dipinjamkan oleh bank komersial kepada para peniaga pada tahun 1957 manakala 64.6 juta pula diluluskan untuk tujuan pelaburan (Annual Report 1957). Oleh itu, perkhidmatan dan kemudahan perbankan telah menggalakkan peniaga Cina melibatkan diri dalam perniagaan kerana mereka mempunyai modal untuk memulakan perniagaan.

Jadual 6: *Sources and uses of funds for the commercial banks and the Post Office Savings Bank, 1957*

	<i>Commercial Banks</i>	<i>Post Office Savings Bank</i>	<i>Total (\$ million)</i>
<i>Sources of fund</i>			
-deposits/savings	681.3	119.53	800.83
<i>Uses of funds</i>			
-loans and advances	279.3	Not applicable	343.9
-Investments	64.6	Not applicable	

Sumber: Federation of Malaya, Annual Report 1957, Government Printer, Kuala Lumpur, 1957.

Penang Master Plan

Kerajaan Pulau Pinang turut mengambil keputusan untuk membangunkan ekonomi negeri dengan mengupah sekumpulan pakar daripada luar negara. Penyediaan “*Penang Master Plan*” bertujuan untuk mengkaji kedudukan pelabuhan dan perikanan di Pulau Pinang (Penang Master Plan. (P)11/6/13. Bil No. (4). Seramai lapan orang pakar luar negara telah diambil untuk mengkaji pelan ini (Penang Master Plan. (P)11/6/13. Bil No. (34). Selain itu, pelan ini juga bermatlamat untuk mengenal pasti sumber dan kemudahan bagi guna tenaga yang berpotensi, menjelaskan polisi kerajaan dan peranan syarikat swasta untuk mempromosikan kemajuan ekonomi Pulau Pinang, mendraf program pembangunan secara menyeluruh dan membangkitkan tindakan bagi polisi pelaksanaan projek yang dikenal pasti oleh program pembangunan (Penang Master Plan. (P)11/6/13).

Kajian yang dijalankan oleh kumpulan pakar juga telah mengenal pasti bagaimana kawasan Pulau Pinang boleh dijadikan lebih kaya dan seterusnya menghasilkan tindakan. Perdagangan entrepot telah dikenal pasti penting. Oleh itu, kumpulan pakar akan mengkaji bersama persatuan antarabangsa dan aktiviti perdagangan kebangsaan bagi memastikan potensi untuk mengekalkan dan mempertingkatkan sektor perdagangan entrepot bagi kepentingan ekonomi negeri (Penang Master Plan. (P)11/6/13). Kemudahan pelabuhan kini diperbaiki dan infrastruktur organisasi perniagaan dalam pengangkutan kapal, perdagangan dan perbankan telah menjadi aset yang penting (Penang Master Plan).

Selain itu, pembangunan prospektif bagi aktiviti penghasilan di Malaysia telah dikaji untuk mengenal pasti elemen pembangunan yang membawa keuntungan kepada Pulau Pinang. Pembangunan industri berat juga dititikberatkan di mana kumpulan perunding telah menilai masalah berkenaan Kawasan Industri Perai. Hal ini kerana Seberang Perai bertindak sebagai penyokong yang membekalkan makanan kepada penduduk Pulau Pinang. *Penang Master Plan* yang dikenali sebagai 'Munro Report' juga membawa kepada perkembangan kawasan perindustrian Mak Mandin di Butterworth kerana Mak Mandin berperanan sebagai kawasan industri import gantian bagi barangan seperti tekstil, kabel dan wayar, tepung, tilam dan barangan bersalut plastik (Ooi Kee Beng & Goh Ban Lee 2010). Tambahan pula, kilang gula dan kilang keluli juga banyak dibina di Prai. Jadi, Munro Report bukan sahaja penting untuk pembangunan strategi dan polisi tetapi juga memerlukan rancangan penggunaan tanah dan tatacara kawalan pembangunan yang baik.

'Munro Report' kemudian diganti dengan 'Robert Nathan Report' pada zaman pemerintahan Lim Chong Eu di mana bidang yang disasarkan untuk kemajuan adalah lebih kurang sama kecuali lebih menekankan pembangunan sektor pembuatan elektronik yang berintensifkan buruh pada tahun 70-an (Christina Chin 2015). Selain itu, 'Nathan Report' juga merupakan asas perubahan terhadap struktur ekonomi negeri Pulau Pinang di mana laporan ini turut mempromosikan industri pembuatan, pelancongan, perikanan, pendidikan, kesihatan, dan kemudahan penyelidikan untuk menarik Pulau Pinang daripada genangan ekonomi (Ooi Kee Beng & Goh Ban Lee 2010). Laporan ini juga menyatakan bahawa Pulau Pinang tidak akan berupaya untuk keluar daripada kemiskinan, pengeluaran hasil rendah dan pengangguran yang tinggi sekiranya negeri tersebut hanya tertumpu kepada pembangunan industri import gantian. Jadi, 'Nathan Report' yang mengambil alih 'Munro Report' telah membawa ekonomi Pulau Pinang menuju ke arah pembangunan yang lebih maju.

KESIMPULAN

Ternyata bahawa insentif yang diberikan oleh kerajaan negeri telah menggalakkan orang Cina untuk bergiat aktif dalam perniagaan di Pulau Pinang. Insentif-insentif seperti pengecualian cukai, pemberian lesen perniagaan, bantuan kewangan dan kemudahan perhubungan telah memberikan sumbangan yang besar serta peluang yang luas kepada orang Cina untuk melibatkan diri dalam perniagaan khususnya dalam industri penghasilan makanan. Selain itu, *Penang Master Plan* yang dilaksanakan oleh kerajaan negeri turut dilihat sebagai langkah awal untuk memajukan ekonomi Pulau Pinang pada masa akan datang. Insentif kerajaan telah membolehkan perniagaan yang dijalankan oleh orang Cina mampu bertahan daripada generasi ke generasi. Perniagaan orang Cina diyakini akan terbantut dan tidak dapat berkembang tanpa bantuan dan usaha yang dijalankan oleh kerajaan negeri. Oleh itu, ternyata bahawa dasar kerajaan negeri telah memainkan peranan penting untuk menentukan perkembangan dan kejayaan perniagaan orang Cina di Pulau Pinang pada tempoh 1957 hingga 1970.

RUJUKAN

- Abdul Rahman Abdul Aziz, Ahmad Zaharuddin Sani Ahmad Sabri dan Muhamed Nor Azman Nordin (pnvt.). 2014. *Ke Arab Pemupukan Kesepaduan dalam Kepelbagaian Masyarakat 1 Malaysia*. Kuala Lumpur: Institut Terjemahan & Buku Malaysia Berhad.
- Ahmad Sazmy Abd Aziz. 2007. *Cara Mudah Dapat Pinjaman Bisnes*. Selangor: PTS Profesional Publishing Sdn. Bhd.
- Annual Report 1957. 1957. *Federation of Malaya*. Kuala Lumpur: Government Printer.
- Anuwar Ali, Nor Aini Hj. Idris, dan Hasnah Ali. 1998. *Pensejagatan dan Pembangunan Industri di Malaysia*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Chin Yee Whah. 2003. *Budaya dan Kesusahawanan Cina di Malaysia*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Christina Chin. 2015. "The 'Father of Penang'". *The Star Online*. 18 Januari.
- Consultants contract between the Government of Malaysia, State Government of Penang and Robert R. Nathan Associates. Inc. Ref: (P)11/6/13.
- Government of Penang Gazette*. Volume 10(5). 7 March 1957.
- Government of Penang Gazette*. Volume 10(6). 21 March 1957.

- Import Duties & Surtax of Imports. PSUN/PP/13450. Discussion in Executive Council Meeting. 25 Jan 1967. (Arkib Negara Malaysia Negeri Pulau Pinang).
- Industrial Trading Estate, Butterworth Development Agreement. PG.SEC/2681/13.
- Jean De Bernardi. 2009. *Penang: Rites of Belonging in a Malaysian Chinese Community*. Singapore: NUS Press.
- Koay, Su Lyn. 2013. "Ni Jing Zhong Yu Fa Zhan Zhong De Nian Dai". *Penang Chinese Chamber of Commerce 110th Anniversary 1903-2013*. Hlm. 204. (Terj.).
- Laporan Bulanan daripada Jabatan Penerangan Negeri Pulau Pinang. PEN.PP.140 PT.V. Penyata Bulan September 1971. Dikeluarkan Pada 10 Jan 1972. Sumber: Jabatan Penerangan Negeri Pulau Pinang.
- Memograph daripada Assistant Rural Development Officer, Butterworth & Bt. Mertajam kepada Mr. Tan Lai Seng. Ref: In RIDA/PG/6/59. 21 Jan 1959.
- Navaratnam, R. V. 1997. *Managing the Malaysian economy: Challenges & Prospects*. Selangor: Pelanduk Publications (M) Sdn. Bhd.
- Notes on projects on development estimates 1967 under Ministry of transport "ports" department head 145. Ref: KP/SPPP/47/67.
- Ooi Jin Bee. 1976. *Peninsular Malaysia*. United States: Longman Inc.
- Ooi Kee Beng dan Goh Ban Lee (pnyt.). 2010. *Pilot studies for a New Penang*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Surat daripada Cheah Boh Eye kepada Setiausaha Negeri Pulau Pinang. Ref: PG. SEC/2681/Pt.(1). Feb 1963.
- Surat daripada Cheah Boh Eye kepada The Managing Proprietor, Eastlight Trading Co. Ref: (35) In PG. SEC/2681/Pt.(1). 28 Oct 1963.
- Surat daripada Lee Seng Keok kepada Chief Minister of Penang. PSUK/PP/2681/BAH.1. 19 Jul 1961.
- Surat daripada Mohd. Faiz Bin Hj. Md. Zain kepada Secretary of Penang Chinese Chamber of Commerce. Ref: Pg. 31151/52/53.KEPP/SP/0022/C/(66). 26 Ogos 1970.
- Surat daripada Mohd. Rusli Hj. Hussein kepada Wong Kum Choon. Ref: (P)11/6/13. Bil No. (4).
- Surat daripada Mohd. Rusli Hj. Hussein kepada Wong Kum Choon. Ref: (P)11/6/13. Bil No. (34). 2 Mac 1970.
- Surat daripada RIDA Office Butterworth kepada Tan Hun Keng. Ref: RIDA PENANG 14/59. 8 Jul 1959.
- Surat daripada Tan Hun Keng kepada The Assistant State Secretary Development of Penang. Ref: RIDA PENANG 14/59. 7 Mac 1959.
- Surat daripada Tan Lai Seng kepada the Development Officer of RIDA Penang. Ref No: 1 In RIDA/PG/6/59. 14 Jan 1958.
- Suruhanjaya Pelabuhan Pulau Pinang. 1981. *25 Tahun*. Pulau Pinang: Suruhanjaya Pelabuhan Pulau Pinang.
- Turnbull, C. M. 2009. Penang's changing role in the Straits Settlements, 1826-1946. dalam Yeoh Seng Guan, Loh Wei Leng, Khoo Salma Nasution & Neil Khor (pnyt.). *Penang and its region: The story of an Asian entrepot*. Singapore: NUS Press.
- Warta Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Jilid 13(1). 9 Januari 1969.
- Warta Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Jilid 13(6). 20 Mac 1969.
- White, N. J. 2004. *Perniagaan British di Malaysia Pascapenjabah, 1957-70: 'Neokolonialisme' atau 'Pengunduran?' (Terj.)* Kuala Lumpur: Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad.

Tan Soon Chin
 Fakulti Sains Kemanusiaan
 Aras 3, Kompleks Malim Sarjana
 Kampus Sultan Abdul Jalil Shah
 35900 Tanjong Malim
 Perak Darul Ridzuan
 E-mel: tansoonchin13@gmail.com

Adnan Jusoh (Ph. D)
Prof. Madya
Fakulti Sains Kemanusiaan
Aras 3, Kompleks Malim Sarjana
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah
35900 Tanjong Malim
Perak Darul Ridzuan
E-mel: adnan.jusoh@fsk.upsi.edu.my

Received : 23 February 2020
Accepted : 12 May 2020
Published : 30 June 2020